

Årsrapport 2016

Veien til Prestetjeneste (VTP)

1. Innledning

Veien til prestedtjeneste (VTP) er et praktisk-kirkelig innføringsprogram for teologistudenter og andre som vurderer å bli prest i Den norske kirke. Programmet ble igangsatt med ordinasjonssamlinger i 1999 og utvidet til også å omfatte stiftspraksis i 2001.

Biskopene i Den norske kirke er gjennom Bispemøtet er ansvarlig for driften av *Veien til prestedtjeneste*. Gjennomføringen av programmet skjer i samarbeid med bispedømmerådene, Det praktisk-teologiske seminar (nå Teologisk fakultet ved Universitetet i Oslo), Kirkelig Utdanningscenter i Nord, Det teologiske menighetsfakultet og VID vitenskapelige høyskole, studiested Misjonshøgskolen. Biskopene legger til grunn at godkjent gjennomføring av *Veien til prestedtjeneste* er normalordning for å bli ordinert til prest i Den norske kirke.

VTP har som formål å:

- rekruttere, motivere og forberede til ordinasjon og prestedtjeneste,
  - utvide deltakernes kjennskap til Den norske kirke,
  - gi deltaker og veiledningsbiskop anledning til å bli kjent med hverandre,
  - gi biskop som forestår ordinasjon, grunnlag for å prøve deltakerens skikkethet
- (Grunnreglene § 1)**

VTP består av to ordinasjonssamlinger (O1 og O2) og stiftspraksis med påfølgende samtale med biskop (O3). I samlingene inngår undervisning, gruppearbeid eller annen form for involvering, plenumssamtaler, erfaringer med lokalt kirkeliv, liturgiske samlinger og bibelstudium.

O1 og O2 gis ulikt preg, slik at deltakerne opplever at O2 representerer en faglig progresjon og forutsetter et høyere modnings- og avklaringsnivå med tanke på fremtidig prestedtjeneste og ordinasjon enn O1. Ideelt sett gjennomføres O1 i løpet av de to første studieårene, mens O2 følger to år etter dette. Begge samlingene gjennomføres i uke 25 hvert år. Biskopen fører individuelle samtaler med alle deltakerne under ordinasjonssamlingene.

Stiftspraksis består av fem ukers lønnet tjeneste som prest i menighet. Tjenesten skjer på ansvar og under tilsyn av ordinert prest og forutsetter at biskopen utsteder fullmakt i henhold til tjenesteordning for biskoper § 10 annet ledd.

Bispedømmene samarbeider om arrangementene i tre regioner:

- Region Nord (Nord-Hålogaland, Sør-Hålogaland, Nidaros, Møre)
- Region Vest (Bjørgvin, Stavanger, Agder og Telemark)
- Region Øst (Hamar, Tunsberg, Borg, Oslo)

For å kunne gjennomføre stiftspraksis som element i VTP må deltakeren være student ved lærested som gir godkjent norsk praktisk-teologisk utdanning. Stiftspraksis er både et element i VTP og i den praktisk-teologiske utdanningen. Deltakelse i stiftspraksis forutsetter medlemskap i Den norske kirke. Biskopene kan i særskilte tilfeller gi dispensasjon fra denne bestemmelsen.

Studentene gjennomfører stiftspraksis i det bispedømmet de ble knyttet til ved opptak på programmet. I særskilte tilfeller og etter godkjenning av Bispemøtet kan en deltaker gjennomføre stiftspraksis i annet bispedømme.

Bispemøtet vedtok i 2004, på grunnlag av en omfattende utredning og uttalelse fra alle berørte parter, "grunnregler" og "utfyllende bestemmelser" for programmet (BM 29/04). Grunnreglene ble revidert i 2015 (BM 20/15) Disse er tilgjengelige på www.kirken.no/vtp.

VTP er en viktig arena for rekruttering – særlig O1 har effekt med hensyn til konfesjonstilhørighet og refleksjon rundt medlemskap og jobb i Den norske kirke. VTP bidrar til kontinuitet og oppfølging gjennom studietiden.

2. Deltakerne

Teologistudenter og andre som vurderer å bli prest i Den norske kirke oppfordres til å søke seg inn på programmet tidlig i studiet og i god tid før gjennomføring av O1.

Pr. 20.02.17 var det registrert 329 påmeldte til VTP. Det har vært en jevn økning av deltakere siden 2005. Lærestedene som har hatt størst økning siden 2005 er TF/PTS/KUN. Det er grunn til å anta at det totale antallet i VTP-basen er noe høyere enn det reelle antallet som faktisk er inne i VTP-programmet, ettersom noen har sluttet eller ikke blitt registrert ut etter ordinasjonen. Hvis vi luker ut de som står oppført med stiftspraksis i 2012 eller tidligere, reduseres antallet.

Deltakerne fordeler seg slik på lærestedene:

Lærested	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
TF/PTS/KUN	103	101	96	86	77	87	101	86	70	68	78
MF	145	159	146	150	135	156	127	129	117	109	122
MHS	37	33	36	34	27	32	37	40	32	26	42
Andre	13	33	42	33	30	33	17	17	28	23	23
Sum	326	326	320	303	269	308	282	272	247	226	265

Ved opptak til programmet blir deltakerne fordelt til et bispedømme. Ved fordelingen tilstrebes det at alle bispedømmer skal ha tilnærmet like mange deltakere på programmet til enhver tid.

Deltakerne fordeler seg slik på bispedømmene:

Bispedømme	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Oslo	31	34	30	32	31	35	30	23	26	26	25
Borg	45	40	31	28	28	29	35	26	25	23	24
Tunsberg	15	20	17	15	15	20	23	28	22	16	24
Hamar	22	25	29	25	24	28	25	23	19	22	24
Agder og Telemark	48	44	41	42	29	30	28	26	20	22	24
Stavanger	24	21	25	25	25	28	31	27	22	19	24
Bjørgvin	52	41	42	37	30	35	30	23	18	21	24
Møre	19	19	22	20	17	19	17	23	22	21	24
Nidaros	19	27	30	27	20	22	20	26	26	18	23
Sør-Hålogaland	22	30	30	29	24	28	22	24	23	19	24
Nord-Hålogaland	29	25	23	23	26	34	21	23	24	19	25
Sum	326	326	320	303	269	308	282	272	247	226	265

3. Ordinasjonssamlinger i 2016

O1 og O2 ble arrangert som følger i 2016:

Region	Arr.bispedm	Tid	Noen utdrag fra programmet
Nord	O1	20.-23. juni	«Prestetjeneste i Nord» "Skal jeg bli prest?" "Hvilke forventninger har studenten til biskopen? Hvilke forventninger har biskopen til studenten?" "Pastoralt lederskap og tverrfaglig samarbeid" «En variert tjeneste»
	O2	23.-26. juni	«Prestetjeneste i Nord» "Å leve som prest." "Perspektiver på samisk kirkeliv" "Hvilke forventninger har den framtidige presten til biskopen? Hvilke forventninger har biskopen til den framtidige presten?" "Tverrfaglig kollegasamarbeid i Skånland prestegjeld" "Hva formet meg som prest – refleksjoner fra biskoper"

Vest	O1	Agder og Telemark, Folkehøgskolen Sørlandet.	20.-22. juni	"Om prester" "Å komme ny som prest" "Samtale på vei til prestetjeneste" "Kirken som inkluderende fellesskap" "Prestehverdag i ulike menigheter" «Steinen i korset: kilden og oppgaven»
	O2	Agder og Telemark, Folkehøgskolen Sørlandet.	21.-23. juni	"Gammel kirke i ny fasong" "Å være pastoral leder i menigheten" "Tanker om egen prestetjeneste" "Koinonia: Prester med ulik bakgrunn i samme kirke"
Øst	O1	Hamar, Granavolden Gjæstgiveri, Gran	20.-22. juni	Hva er VTP? Min vei til prestestudier. Tre prester – om prestehverdagen Pilgrimsvandring Gudstjenesteverksted – "Hva er en god gudstjeneste" "Kan jeg bli prest?" «Prest av Guds nåde»
	O2	Hamar, Granavolden Gjæstgiveri, Gran	20.-22. juni	Å leve som prest – forventninger og forpliktelser på vei mot ordinasjon. Møte med stab fra Oslo bispedømme Beredskap i møte med vold og overgrep. "Den diakonale kirke" Jeg en arbeidstaker – forventninger fra arbeidsgiver Ordinasjonsliturgien og ordinasjonstekstene.

Til sammen 59 deltakere gjennomførte O1 i 2016, mens 47 deltakere gjennomførte O2. Det er gode tall. Deltakerne har fordelt seg slik på bispedømmene fra 2010 til 2016:

Bispedømme	2016		2015		2014		2013		2012		2011		2010	
	O1	O2	O1	O2	O1	O2	O1	O2	O1	O2	O1	O2	O1	O2
Oslo	6	3	0	3	1	5	7	5	7	3	5	5	6	6
Borg	8	4	3	6	4	4	5	3	3	4	8	5	4	3
Tunsberg	4	5	2	5	4	5	5	5	4	3	3	5	2	4
Hamar	4	3	3	1	3	3	2	5	3	7	1	6	6	6
Sum region Øst	22	15	8	15	12	17	19	18	17	17	17	21	18	19
Agder og Telemark	5	5	3	8	3	8	7	10	8	4	10	3	3	2
Stavanger	1	3	6	6	0	6	6	8	11	6	4	7	7	6
Bjergvin	7	2	6	5	7	5	5	8	7	5	10	8	7	3
Sum region Vest	13	10	15	19	10	19	18	26	26	15	24	18	17	11
Møre	3	7	3	1	3	4	4	2	3	5	6	3	2	3
Nidaros	7	3	7	5	4	10	5	2	8	4	7	5	3	7
Sør-Hålogaland	6	8	6	2	3	5	6	3	4	7	5	1	4	5
Nord-Hålogaland	8	4	6	4	2	5	8	5	5	8	5	1	5	2
<i>Oslo *</i>											1	1		
Sum region Nord	24	22	22	12	12	24	23	12	20	24	24	11	14	17
Totalt	59	47	45	46	34	60	60	56	63	56	65	50	49	47

4. Stiftspraksis i 2016

Til sammen 48 deltakere gjennomførte stiftspraksis i 2016.

Bispedømme	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	Gjennomsnitt siste 8 årene
Oslo	4	6	5	5	7	7	5	7	5,75
Borg	2	7	1	3	4	4	8	9	4,75
Tunsberg	6	4	6	4	6	4	3	4	5,63
Hamar	5	5	4	1	4	4	4	5	4
Sum region Øst	17	22	16	13	21	19	20	25	19,1
Agder og Telemark	6	4	6	5	2	5	2	5	4,38
Stavanger	6	9	3	6	5	9	9	3	6,25
Bjørgvin	5	8	3	7	6	3	2	2	4,5
Sum region Vest	17	21	12	18	13	17	13	10	15,1
Møre	3	3	5	4	2	2	1	7	3,38
Nidaros	6	8	3	2	4	8	4	4	4,88
Sør-Hålogaland	2	5	1	3	0	4	5	8	3,5
Nord-Hålogaland	3	4	4	8	2	2	2	7	4
Sum region Nord	14	20	13	17	8	16	12	26	15,75
Sum totalt	48	63	41	48	42	52	45	61	50

Det har vært en positiv utvikling i studentenes evaluering av stiftspraksis de siste årene, noe evalueringen fra 2016 også gir et uttrykk for. Evalueringene av stiftspraksis fra både studenter, bispedømmer og lærested viser i år igjen et høyt nivå av fornøydhet med gjennomføringen av stiftspraksis. Kommunikasjonen mellom de ulike instansene har i år fungert bedre enn tidligere.

5. Informasjon

En sentral oppgave er å nå frem til den aktuelle målgruppen med informasjon om VTP. Dette er særlig viktig etter at VTP er blitt nødvendig vilkår for ordinasjon. Studentene gjøres oppmerksom på VTP tidlig i studiet, og henvises til nettstedet ved oppslag på lærestedene. Praksislederne orienterer studentene om programmet.

VTP har et eget nettsted: www.kirken.no/vtp. På nettstedet presenteres programmet i hovedtrekk, og studentene kan hente søknadsskjema for opptak. Videre er alle regler og veiledninger for programmet tilgjengelig på nettstedet. Nettstedet er også ment som et arbeidsredskap for ansatte ved bispedømmekontorene og lærestedene som har administrative oppgaver knyttet til VTP.

I august 2009 ble Web-basen for VTP lagt ut. Her kan saksbehandlerne i bispedømmene og på lærerstedene søke opp sine kandidater og gjøre de nødvendige endringene. Målet er at alle bruker denne basen slik at den til enhver tid er oppdatert. Det ble sendt ut et skriv med ansvarsfordeling for hvem som skal redigere hvilken informasjon. Denne databasen er ment kun til saksbehandlere og ikke for studenter. Man må derfor logge seg inn med brukernavn og passord for å kunne ta i bruk Web-basen.

Fra samme tidspunkt kunne studentene også melde seg på programmet VTP via et elektronisk innmeldingsskjema. De fleste bispedømmene er flinke til å oppdatere basen når studenter er ferdige med programmet eller avslutter studiene før det kommer så langt. Noen bispedømmer er mindre flinke. For at databasen skal fungere, og for at tallene skal gi mening, er det viktig at alle følger opp sitt ansvar her.

I 2015 ble det utarbeidet en Veileder for VTP, en brosjyre hvor all informasjon om programmet er samlet. Dette er tatt i bruk. Brosjyra fungerer både som informasjon til studenter og som ressursmaterieell for de som arbeider med VTP til daglig. Forhåpentligvis gjør den informasjonsarbeidet lettere.

6. Økonomi og ressurser

Veien til prestetjeneste har i 2016 hatt en samlet kostnad på rundt kr 613 450,-, hvorav 595 000,- er bekostet av Bispemøtet. Det er brukt kr. 578 450,- på ordinasjonssamlinger og rundt kr. 35 000,- til reise og administrasjon knyttet til styringsgruppens arbeid.

Ordinasjonssamlinger

Bispemøtet avsatte kr 560 000,- til O1/O2-samlinger i 2016. Dette er den samme summen som i 2015. I 2015 var det et mindreforbruk på til sammen 72 278,- i forbindelse med ordinasjonssamlingene.

På grunnlag av budsjettforslag fra regionene fastsatte styringsgruppa regionenes budsjettrammer som følger:

Region	Budsjett 2016	Regnskap 2016	Budsjett 2015	Regnskap 2015	Budsjett 2014	Regnskap 2014	Budsjett 2013	Regnskap 2013	Budsjett 2012	Regnskap 2012
Nord	255 000 ¹	285 323	250 000	212 505	250 000	268 153	240 000	249 794	238 000	239 909
Vest	145 000	110 325	148 000	109 343	148 000	104 931	128 000	138 351	119 000	120 909
Øst	160 000	182 802	162 000	165 874	162 000	151 000	132 000	163 591	123 000	119 183
Sum	560 000	578 450	560 000	487 722	560 000	524 084	500 000	551 736	480 000	480 000

Region Nord og Øst hadde noe større kostnader til ordinasjonssamlingene enn det de hadde fått tildelt i ramme. Region Vest brukte mindre enn den tildelte rammen.

Faktisk regnskap for ordinasjonssamlingen ser slik ut:

- Region Nord: 285 323,- = 33 323,- i merforbruk
  - Region Vest: 110 325,- = 34 675,- i mindreforbruk
  - Region Øst: 182 802,- = 22 802,- i merforbruk
- 578 450,-**

¹ Det bevilges 255000 fra Bispemøtet, mens bispedømmene i tillegg bevilger 120 000

Kostnad pr. deltaker 2016 (sammenliknet med 2015):

	2016		2015	
	Innenfor budsjettramme	Etter faktisk regnskap	Innenfor budsjettramme	Etter faktisk regnskap
Nord	5 543,-	6 202,-	7 353,-	6 250,-
Vest	6 304,-	4 797,-	4 353,-	3 216,-
Øst	4 324,-	4 941,-	7 043,-	7 212,-

7. Styringsgruppa

Styringsgruppa er sammensatt av representanter for Bispemøtet, bispedømmerådene, regionene og lærestedene. I tillegg er studentene representert med én felles representant som veksler mellom lærerstedene for ett år om gangen. Bispemøtets sekretariat yter sekretærhjelp og forbereder saker for styringsgruppa. Styringsgruppa koordinerer innføringsprogrammet på vegne av Bispemøtet. Opptak av nye deltakere og fordeling av disse på bispedømmene avgjøres administrativt.

Styringsgruppa har hatt følgende sammensetning i 2016:

Biskop Solveig Fiske, leder	Bispemøtet
Stiftsdirektør Rolf Simeon Andersen	bispedømmerådene
Personalsjef Jan Ivar Vorren (Sør-Hålogaland)	region Nord
Møtt: vara Bjørn Rasmussen (Møre)	
Personlrådgiver Ole Jørgen Sagedal (Agder og Telemark)	region Vest
Rådgiver Frank Otherholt (Borg)	region Øst
Praksisleder Halvard Johannessen	PTS
Praksisleder Idun Strøm Sefland	MF
Praksisleder Anne Beth Gilja Johansen	VID
Stud. theol. Møyfrid Lunde	Studentrepresentant VID

Styringsgruppa hadde to møter og behandlet 22 saker i 2016.

Av saker som ble behandlet kan nevnes:

- Budsjettrammer for O-samlinger
- Informasjonsrutiner og informasjonsmateriell
- VTVT og forholdet til VTP
- Lønn for stiftspraksiskandidater
- Evaluering av stiftspraksis

- Evaluering av ordinasjonssamling
- Styringsgruppas sammensetning
- Innhenting av barneomsorgsattest

Styringsgruppa har ikke avholdt fagdag i 2016, men har valgt å utsette det til høst 2017, fordi vi da vil vite mer om programmet VTVT (Veien til vigslet tjeneste).

Bispemøtets sekretariat behandler klage- og omgjøringsaker på vegne av styringsgruppen. Et eget ankeutvalg, bestående av biskop, stiftsdirektør og studentrepresentant, kan rådføres når særlige forhold tilsier det. I 2016 ble det behandlet 13 klagesaker, hvorav ti ble innvilget og tre avvist. Alle sakene ble behandlet administrativt.